

THỰC HÀNH VIẾT CÁC ĐOẠN VĂN CHỨNG MINH, GIẢI THÍCH, QUY NẠP, DIỄN DỊCH

KẾT QUẢ CẦN ĐẠT

- *Biết vận dụng các thao tác lập luận đã học để viết đoạn văn thể hiện một luận điểm.*
- *Biết huy động tri thức tích lũy được để viết đoạn văn có sức thuyết phục.*

1. Viết đoạn văn chứng minh

Chứng minh các luận điểm sau :

a) Biết và hiểu là cần để làm theo, noi theo, nhưng phải biết tưởng tượng mới sáng tạo được cái mới.

b) Đam mê học hỏi là niềm đam mê không bao giờ phản bội con người.

2. Viết đoạn văn giải thích

Giải thích các luận điểm sau :

a) Biết và hiểu là cần để làm theo, noi theo, nhưng phải biết tưởng tượng mới sáng tạo được cái mới.

b) Đam mê học hỏi là niềm đam mê không bao giờ phản bội con người.

3. Viết các đoạn văn quy nạp

a) Viết đoạn văn quy nạp về sức sáng tạo của người nông dân Việt Nam từ các tư liệu sau :

– Có người nông dân làm ra chiếc máy gặt lúa cầm tay, tăng năng suất hàng chục lần so với gặt bằng tay.

– Có người nông dân sáng chế ra chiếc máy gieo hạt tiện lợi.

– Có người nông dân sáng chế máy hút bùn, được cấp bằng sáng chế.

– Có người nông dân đem sức mình làm đường, khiến cho làng quê hẻo lánh được nối liền với thị trấn, thị xã.

– Có người trồng rừng giỏi, vừa có thu nhập cao, vừa góp phần bảo vệ hệ sinh thái.

b) Viết đoạn văn quy nạp về đóng góp to lớn của các nhà khoa học nông nghiệp Việt Nam theo các tư liệu sau :

– Các nhà khoa học nông nghiệp Việt Nam đã xoá bỏ vụ lúa chiêm giá rét, cho năng suất thấp, tạo ra vụ lúa xuân ấm áp, năng suất cao.

– Nhiều giống lúa và cây ăn quả được lai tạo có năng suất cao.

– Nước ta từ một nước có thời kì phải nhập khẩu gạo, nay đã trở thành một nước xuất khẩu gạo hàng đầu thế giới.

c) Viết đoạn văn quy nạp về tài năng trẻ Việt Nam theo tư liệu sau :

– Có những thiếu nhi Việt Nam đoạt giải vô địch cờ vua thế giới.

– Có em gái đoạt huy chương vàng môn Wu-shu.

– Đội bóng đá nữ Việt Nam đã ba lần giành ngôi vô địch SEA Games 21, 22 và 23.

– Nhiều học sinh đoạt Giải thi toán, lí,... quốc tế.

– Một số sinh viên đoạt Giải "Rôbốt quốc tế".

4. Viết đoạn văn diễn dịch

a) Viết về quyền của trẻ em, xuất phát từ luận điểm "Mọi người trong xã hội đều phải được đối xử bình đẳng".

b) Viết về nhiệm vụ học tập của học sinh, xuất phát từ luận điểm "Mọi người lao động trong xã hội hiện đại đều phải có trình độ văn hoá tương ứng với khoa học, công nghệ hiện đại".

Đọc các bài tham khảo sau

ĐAM MÊ

"Mỗi người trước sau phải rước một đam mê.

Người không ham thích một cái gì cả là một người bệnh, một người không bình thường, hay là một người chuẩn bị đi tu, vì đã diệt dục. Nhưng ai dám bảo người tu hành là người không đam mê ? Và đam mê một ý niệm thường mãnh liệt hơn đam mê một cái gì cụ thể.

Các bậc cha mẹ thường hay đón đường đam mê của con cái bằng cách mớm cho chúng một đam mê đầu đời : tập cho con thích vẽ, thích đàn và nhất là thích học. *Đam mê học hỏi là niềm đam mê không bao giờ phớt lờ con người.*

Ngày nay, bởi có lăm chám đồ châu chực ở ngay ngưỡng cửa gia đình và trường học, muốn cho con mình khỏi rơi vào một "đam muội" tối đen, cha mẹ nào cũng dốc sức làm lụng kiếm tiền cho con cái tham gia vào một cuộc chơi có ích (chơi tem, sưu tập tranh, ...) hay một môn thể dục thể thao (võ thuật, bơi lội, bóng đá, ...), mong sao ràng buộc sinh lực và năng khiếu của đứa trẻ vào cỗ xe đam mê trên đường đời.

Đó cũng là đầu tư vào một đam mê để tránh rơi vào những đam mê khác.

Bản thân tôi đến ngày nay hãy còn vào ra lớp học với một niềm say mê tươi trẻ, ngay cả trong những thời khắc không thuận lợi. Ngồi nhắm lại, tôi làm công việc như thế này đã trên bốn mươi năm. Tôi bỗng nhiên tự hỏi : "cái tôi" năm xưa và "cái tôi" năm nay vẫn là một chạng ? Hoá ra bộ máy người còn bền hơn bộ máy cơ khí ư ? Dầu mỡ thường xuyên nhỏ vào chiếc máy người là niềm khao khát biết thêm, biết hơn, hoàn toàn phi vật chất và những tế bào não bộ sẵn lòng bổ sung cho nhau trong một trường luân vũ thường xuân⁽¹⁾.

Giả như, do một trở trêu nào đó của hoàn cảnh, tôi đam mê cờ bạc trong suốt thời gian ấy thì giờ đây ra sao ? Rất có thể tôi đang mặc một chiếc áo ren vàng, rua bạc, rùng rùng dây kim khí hoặc có thể bây giờ tôi đang co ro vì gió lùa qua lỗ rách.

(1) *Trường luân vũ thường xuân* : khoáng vũ trụ xoay vần mà vẫn luôn xanh tươi.

May quá, tôi chỉ đam mê với nghề dạy học. Tài sản mà tôi để lại gồm toàn giấy trắng mực đen và những nét chữ.

Đam mê là một ngọn lửa mà các thế hệ nối tiếp truyền cho nhau. Khổ nổi, phân phật bốc cao cùng một lúc là ngọn lửa sinh tồn và ngọn lửa huỷ diệt, cả hai quần quýt nhau bao nhiêu là để sớm loại trừ nhau bấy nhiêu. Sống chết đều bằng một ngọn lửa do ta tự đốt lên thôi".

(Theo Bửu Ý, tạp chí *Tia sáng*, tháng 9 - 1999)

THIẾU SỨC TƯỜNG TƯỢNG, TRI THỨC KHÔNG CÓ TIỀM NĂNG PHÁT TRIỂN

"Dân ta thông minh, hiếu học, chuộng tri thức, nhưng còn nghèo trí tưởng tượng. Hãy bình tĩnh nhìn qua các kiểu nhà biệt thự mới mọc ở thành phố thời mở cửa và dạo qua các cửa hiệu, các chợ đầy ắp hàng hoá nước ngoài, từ quần áo đến đồ chơi trẻ em, từ đồ dùng văn phòng cho đến xe đạp, quạt máy. Nhiều hàng nội của ta không cạnh tranh được vì thua kém cả phẩm chất, hình dáng lẫn mẫu mã. Thật ra đã từ lâu chúng ta quen sao chép, ít chịu khó nghĩ ra các ý tưởng mới. Nhìn lại cái giường, cái bàn cho đến cây bút, cái cặp,... có thể nói năm mươi năm không hề thay đổi ! Có lẽ do truyền thống học tập từ chương, khoa cử, ông bà ta bị gò bó quá nhiều, cho nên ta ít có những nhà tư tưởng lớn, ít có những công trình đồ sộ với sức tưởng tượng phóng khoáng, diệu kì. Ngay cả những tác phẩm văn học hay nhất cũng chủ yếu làm ta say đắm bởi văn chương mượt mà, gọi những tình cảm sâu sắc tha thiết, nhưng ít có hoặc không có những pho truyện lớn với tình tiết phức tạp, ý tưởng kì lạ tầm cỡ như *Tam quốc*, *Thủy hử*, *Hồng lâu mộng* hay tiểu thuyết như của V. Huy-gô, L. Tôn-xtôi, Ph. Đốt-xtôi-ép-xki.

Hơn bất cứ lúc nào, câu nói của Anh-xtanh cần được khẳng định : "Tri thức mà thiếu sức tưởng tượng dễ biến thành tri thức chết, tri thức không có tiềm năng phát triển". *Biết* và *hiểu* là cần để làm theo, noi theo, chứ hoàn toàn chưa đủ để *sáng tạo*, *khám phá*. Phải có trí tưởng tượng mới chấp cánh cho tri thức làm ra cái mới và tạo ra những sản phẩm có sức cạnh tranh.

Ước mong một ngày trí tuệ Việt Nam chứng tỏ cho thế giới thấy sức tưởng tượng sáng tạo của mình trong xây dựng cũng không kém gì trong chiến đấu".

(Theo Hoàng Tuy, tạp chí *Tia sáng*)